

Kurs i standardisering

Komitéarbeid

4. og 11. november 2026

Standard Norge

Komitéarbeid

4. og 11. november 2026

Standard Norge

Komitéarbeid 4. november 2026

- Velkomst og innledning
- Standardiseringsarbeid, ulike leveranser og prosjektstyring
  Anna Solnørdal
- Deltakelse og påvirkning
  Ingerid Zeiner
- Spørsmål og kommentarer

Komitéarbeid 11. november 2026

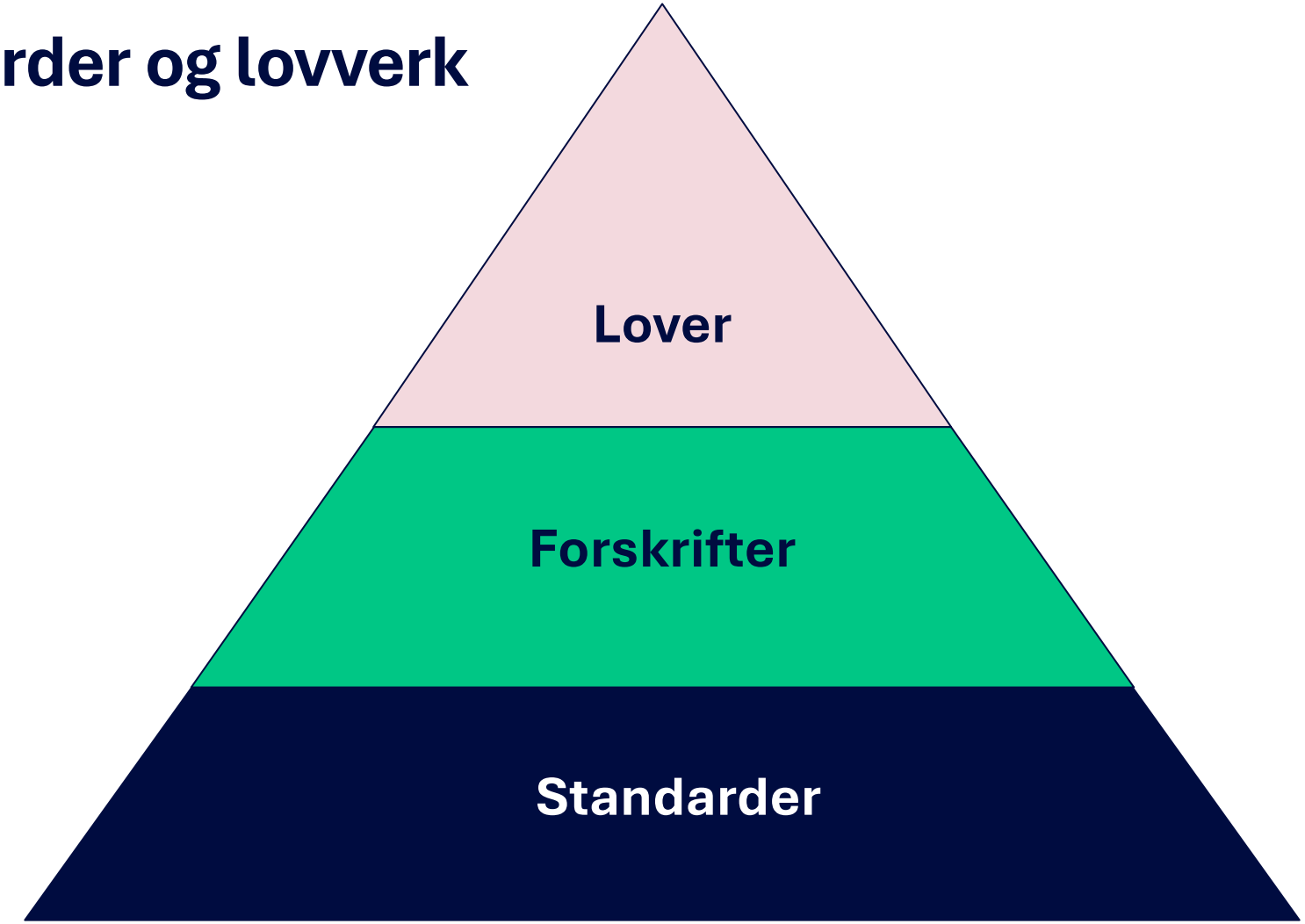
- Standarder og regelverk, begreper og mandat
  Einar Morten Lassesen
- Å skrive en standard
  Anna Solnørdal
- Effektiv bruk av verktøy
  Ingerid Zeiner
- Spørsmål og kommentarer

Standarder og regelverk, begreper og mandat

Standard Norge

Standarder og lovverk

Henvisning til standarder i norsk regelverk

- Standarder kan bidra til «bedre regulering»
- Økende fokus på hvordan man kan effektivisere og forenkle regulering (EU, Norge)
- Bruk av standarder trekkes fram som et virkemiddel (OECD, WTO)
- Forskjell på standarder og regelverk
  - standarder er frivillige å bruke og utviklet i konsensusprosess
  - regelverk forvaltes og utvikles av offentlige myndigheter og er obligatorisk å følge

Eksempel fra forskrift om sykkel

Forskrift om krav til sykkel

Innholdsfortegnelse

§ 1. *Forskriftens virkeområde*

Forskriften gjelder for sykkel som tas i bruk første gang i Norge 1. januar 1971 eller senere.

§ 2. *Definisjon*

Sykkel: Kjøretøy som drives frem ved trå- eller veivanordning, unntatt kjøretøy som bare er beregnet for lek.

Som sykkel regnes også kjøretøy som nevnt i første ledd og som er utstyrt med elektrisk hjelpemotor med maksimal nominell effekt på høyst 0,25 kW hvor hjelpemotorens effekt reduseres gradvis og opphører når kjøretøyet oppnår en hastighet på 25 km/t, eller tidligere hvis syklisten slutter å trå/veive. Det tillates at kjøretøyet har fremdrift kun ved motorkraft opp til 6 km/t. Kjøretøy som nevnt i dette ledd anses ikke som motorvogn etter vegtrafikkloven § 2.

Sykkel med to sitteplasser kan ha elektrisk hjelpemotor med nominell effekt på høyst 0,5 kW når det kan dokumenteres at kjøretøyet er tildelt eller utlånt som hjelpemiddel fra Arbeids- og velferdsetaten. Det er tilstrekkelig at én av syklistene trår/veiver for at hjelpemotoren skal gi effekt. For øvrig gjelder kravene i forrige ledd. Kjøretøy som nevnt i dette ledd anses ikke som motorvogn etter vegtrafikkloven § 2.

Sykkel som tilfredsstiller kravene i NS-EN 15194 anses å oppfylle definisjonen i annet ledd.

Direktiv og forordninger (1)

- Kan gi henvisning til standarder
- Er bindende for EUs medlemsstater og EØS-land
- To typer direktiv: «ny metode»-direktiv og ikke «ny metode»-direktiv
  - Begge kan henvise til standarder
  - Gjelder også i Norge pga. EØS-avtalen
  - «Ny metode»
    - Gir overordnede krav til helse, miljø og sikkerhet
    - Krav om CE-merking for omsetting på det europeiske markedet

Direktiv og forordninger (2)

- Eksempler
  - Byggevareforordningen (ny metode, innarbeidet i plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter)
  - Maskindirektivet (ny metode, innarbeidet i ”maskinforskriften” en felles forskrift mellom DSB, Arbeidstilsynet og Havtil)
  - Produktsikkerhetsdirektivet (**ikke** ny metode, innarbeidet i produktkontrolloven)

Standardiseringsmandat (standardization request/mandate)

- Bestilling fra EU/EFTA til CEN om å utarbeide standarder der et direktivs/forordnings overordnede krav nærmere blir beskrevet og kvantifisert
- En europeisk standard som blir utarbeidet etter et mandat kalles en **harmonisert standard**
  - Official Journal
  - Harmonised Standards - European Commission
- Eksempel (til ny metode)
  - NS-EN 14604 Røykvarslere
  - NS-EN 71-serien for leketøy
  - NS-EN 352-serien Hørselvern – sikkerhet og prøving

Tillegg ZA (informativt)
Punkter i denne europeiske standarden som angår bestemmelsene i EUs byggevareforordning 305/2011

ZA.1 Omfang og aktuelle egenskaper

Denne europeiske standarden er utarbeidet etter et mandat M/124 *Road Construction Products* gitt CEN av Europakommisjonen og Det europeiske frihandelsforbund (EFTA).

Hvis denne europeiske standarden er nevnt i De Europeiske Fellesskaps Tidende (EFT), skal punktene i denne standarden som er vist i tillegget, anses å oppfylle bestemmelsene i det relevante mandatet i henhold til EUs forordning 305/2011.

Dette tillegget omhandler CE-merking av kationiske bituminøse emulsjoner beregnet for bruksområdene angitt i tabell ZA.1, og viser de relevante gjeldende punktene.

Dette tillegget har samme omfang som i punkt 1 i denne standarden om aspekter dekket av mandatet, og er definert i tabell ZA.1.

Tabell ZA.1– Relevante punkter for kationiske bituminøse emulsjoner og tiltenkt bruk

Produkter: Kationiske bituminøse emulsjoner
Tiltenkt bruk: Overflatebehandlingsteknikker, for eksempel overflatebehandlings- eller slamasfaltsystemer (slamasfalt og mikrobelegning), klebemiddel, lapping, reparasjon av slaghull, forsegling av sprekker, støvdempingsmiddel, penetrasjon, impregnering, kalde masser som er verksblandet eller blandet på veg (til bærelag, bindlag eller slitelag), kaldt gjenbruk og i

Det generelle produktsikkerhetsdirektivet

- Eksempel på et **ikke** ny metode-direktiv
- Er implementert i Norge ved produktkontrolloven
- Produkter omfattet av dette direktivet skal **ikke** CE-merkes
- Eksempel på produkter
  - lekeplassutstyr
  - sped- og småbarnsprodukter
- Viser også til standarder

To støttedokumenter

- SN-CEN/CLC Guide 30
- ISO/IEC-veiledning
  - Gir innføring i bruken av standarder som politisk verktøy
  - Rettet mot offentlige myndigheter
  - Beskriver de frivillige standardenes rolle vis-a-vis offentlig regelverk
  - Klargjør fordelene ved bruk av standarder som støtte i utforming av regelverk
  - Gir eksempler og forklarer prosessene

Standarder i norsk regelverk - anbefalinger

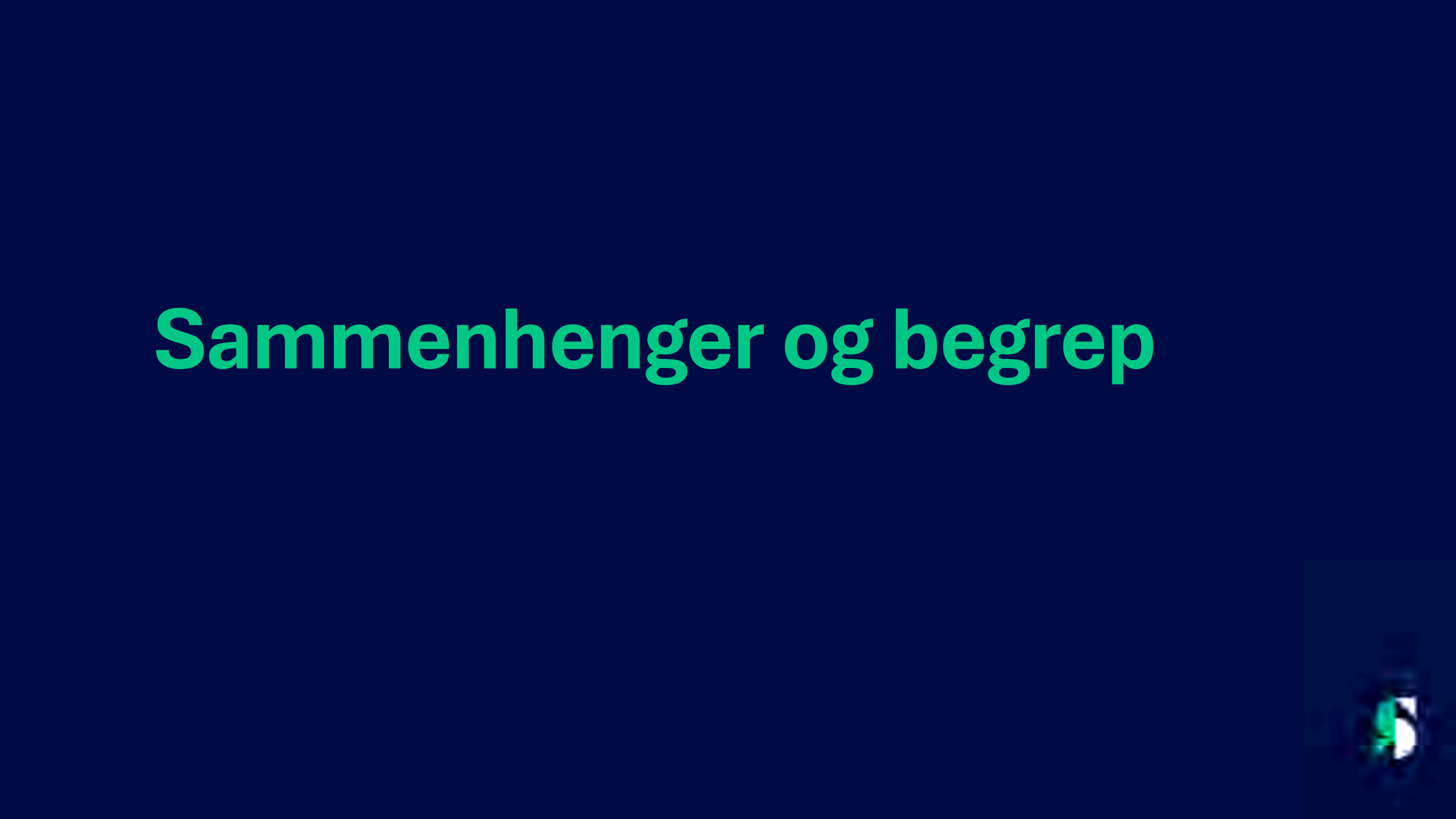
- Standarder bør inkluderes som en faktor i strategiske beslutninger
  - Hvordan regelverk skal utformes
  - Organisering av regelverksutvikling
- Myndigheter bør overordnet og tverrsektorielt koordinere sin regelverksutvikling
  - Brede samfunnstrender
  - Digitalisering og grønn omstilling - bruk av standarder blir mer relevant i regelverket

Anbefalinger forts.

- Veilede myndighetene i retning av de relevante standardene
- Nye regelverksområder (framvoksende teknologier)
  - Tidlig involvering fra myndighetene viktig
  - Sikre at standardene blir relevante i regulering
- Utrede frikjøp av standarder og mulig tilgang via bibliotek

Sammenhenger og begrep

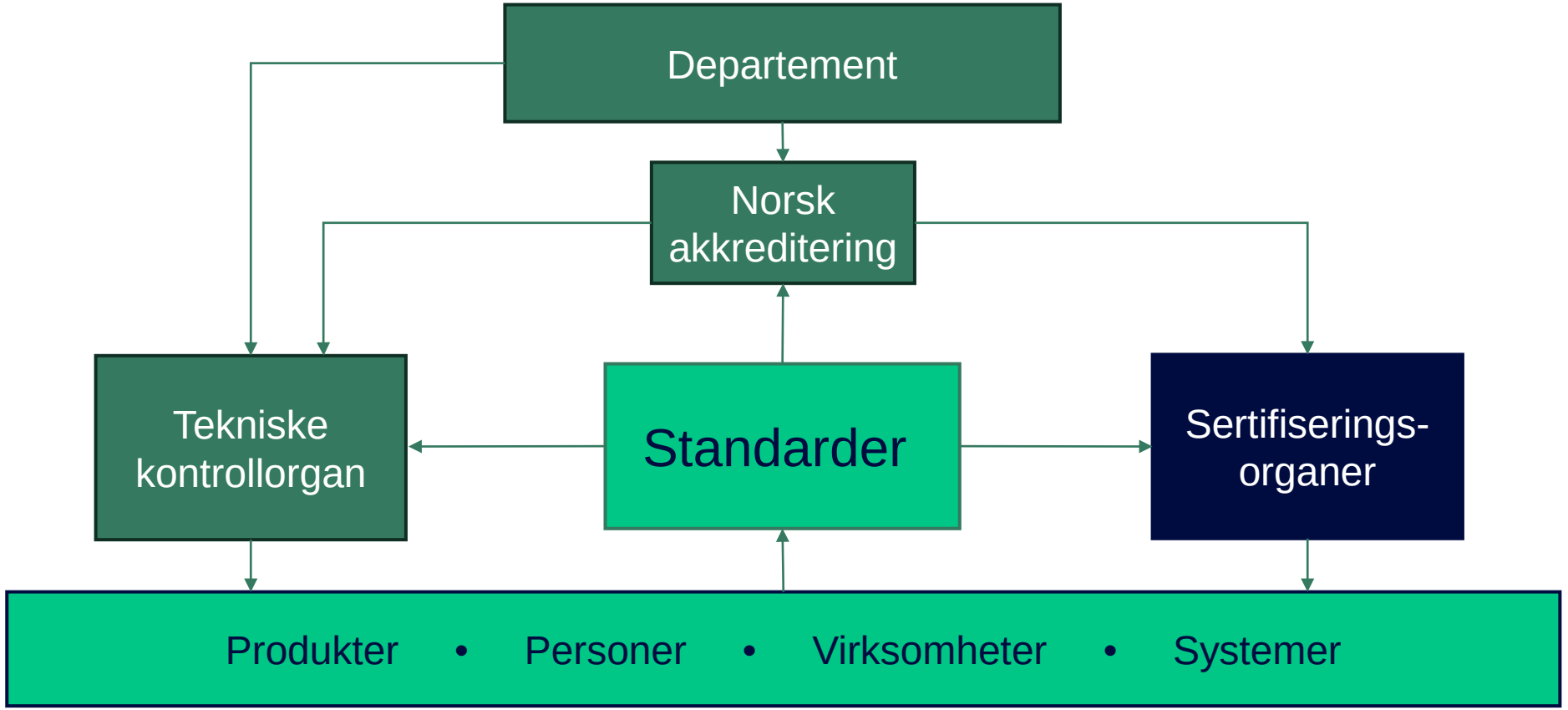
Prosesser og begreper

- Samsvarsvurdering
- Sertifisering
- Akkreditering

- Tekniske kontrollorgan (TKO)

- Merkeordninger
  - CE-merket
  - NS-merket
  - Andre merker

Sammenhenger

Samsvarsvurdering - Conformity assessment (1)

- Påvisning av at spesifiserte krav knyttet til et **produkt**, en **prosess**, et **system**, en **person** eller et **organ** er oppfylt (NS-EN ISO/IEC 17000:2020)
- Utføres av

Virksomheten selv	**Førstepartsvurdering (egenvurdering)**
Kunde(r)	**Andrepartsvurdering**
Eksterne virksomheter	**Tredjepartsvurdering**

Samsvarsvurdering (2)

- Produkt lite risikofylt
  - Tilstrekkelig med en egenerklæring fra produsent
- Produkt med høy risiko
  - Krav om at samsvarsvurdering skal foretas av teknisk kontrollorgan
- Kravene til bruk av tekniske kontrollorgan
  - Gitt i regelverket for produktet

Sertifisering

- Attestering (av samsvar) utført av tredjepart, knyttet til produkter, prosesser, systemer, personer

  (NS-EN ISO/IEC 17000:2020)
- En standard skal **ikke** inneholde krav om sertifisering
- Standarder **kan** brukes ved sertifisering
- ISO og CEN har regelverk knyttet til dette http://www.iso.org/iso/PUB100303.pdf

Akkreditering

- Attestering utført av **tredjepart**, knyttet til et organ for samsvarsvurdering, som uttrykker en formell **påvisning** av dets **kompetanse** til å utføre bestemte **oppgaver** knyttet til samsvarsvurdering

  (NS-EN ISO/IEC 17000:2020)
- Akkreditering er en **offentlig aktivitet**
- Akkrediterte virksomheter er som regelsamsvarsvurderingsorgan (sertifiseringsorganer) eller laboratorier
- I Norge: Norsk Akkreditering, www.akkreditert.no

NORSK AKKREDITERING
MSYS 004

Eksempler

- Nemko
  - Brannalarmer (NS-EN 54-serien, Byggevareforordningen)
  - Prøving av produkter etter EMC-standarder (EMC-direktivet)

- NIOM
  - Prøving av dentale materialer (til sammen ca. 50 fysiske og kjemiske prøvingsmetoder)

Teknisk kontrollorgan (Notified Body)

- Myndighetskrav/-område med stor sikkerhetsrisiko
- Et ”foretak” som gjennom utpeking har rett til å drive samsvarsvurdering
  - Gitte produkter, må være akkreditert
- Myndighetene kan etter søknad peke ut et foretak som teknisk kontrollorgan
  - Foretaket kan dokumentere at det oppfyller gitte krav på det aktuelle området
- Eksempler på tekniske kontrollorgan:
  - Norsk Heiskontroll (tekniske krav til heiser)
  - Kiwa Norge (produkter underlagt forskrift om trykkpåkjent utstyr)
  - Kontrollrådet (betongprodukter, tilslag, asfalt)
- 28 tekniske kontrollorgan i Norge

CE-merket

- Merket viser at produktet er i samsvar med relevante krav gitt i lovverket (direktiv eller forordning)
- Settes på varen, pakningen eller medfølgende produktdokumentasjon av produsenten (eller importøren)
- Krav for å kunne omsettes i Europa
- Er ***ikke*** et kvalitetsmerke

NS-merket

- Tredjeparts sertifiseringsmerke som bekrefter at varen tilfredsstiller kravene i gitt Norsk Standard
- Eksempel
  - NS-EN 14081 Styrkesorteringen av trelast
  - NS 1992 Kumlokk
  - NS 2963 Plastrør
- Eies av Standard Norge
- Forvaltes av andre

Samsvarsvurdering og standarder

Do’s and don’ts

Oppsummert: samsvarsvurdering og standarder

Standarder som stiller krav til varer, tjenester, personer, prosess, systemer eller organisasjoner skal utformes nøytralt, slik at **samsvar** med kravene kan vurderes av

a) produsent eller leverandør (førstepart)

b) bruker eller innkjøper (andrepart)

c) uavhengig aktør (tredjepart)

(ISO/IEC Direktiv 2, pkt 33.1)

- Kan sette krav til hva, men ikke av hvem

Samsvarsvurdering

påvisning av at **spesifiserte krav** knyttet til et produkt, en prosess, et system, en person eller et organ er oppfylt

(NS-EN ISO/IEC 17000, pkt 2.1)

Hva kan en standard omfatte?

- Beskrive krav til vare, tjeneste, prosess, person, system
  - Inkludert krav til prøvingsmetoder, toleranser og usikkerhet
- Dersom komiteen ønsker å beskrive krav til ordninger for samsvarsvurdering
  - kravene skrives i en separat del i serien av standarder
  - kravene skal være i samsvar med ISO/IEC 17000-serien
  - komiteen skal konsultere CASCO-gruppene i hhv ISO, CEN eller Standard Norge
- En standard skal **IKKE** inneholde krav om at noe eller noen skal være sertifisert og/eller akkreditert

OBS-ord i standarder

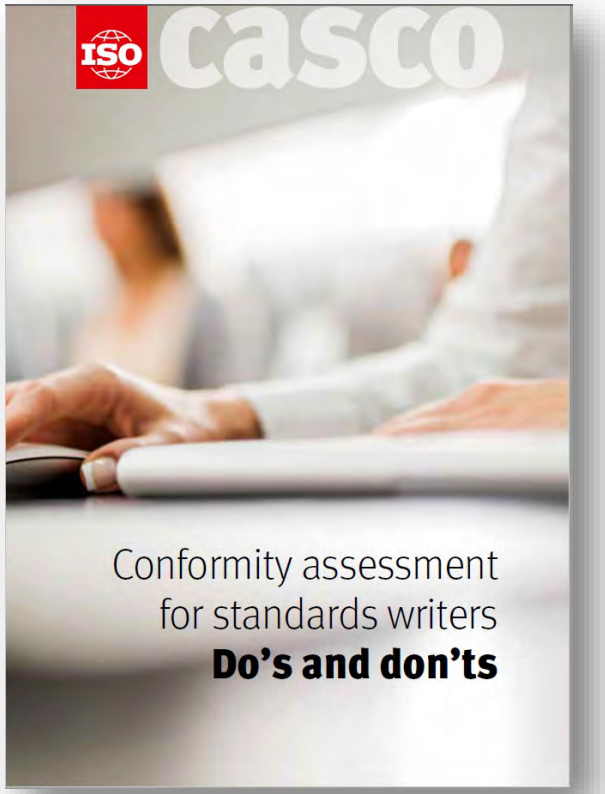
- Godkjenning
- Sertifikat
- Sertifisering
- Samsvar
- Samsvarsvurdering
- Inspeksjon
- Overvåking
- Kvalifisering
- Akkreditering
- Evaluering
- Deklarering
- Laboratorier
- Prøvetaking
- Testing
- Registrering
- Registreringsorgan
- Usikkerhet
- Validering
- Verifisering
- Erklæring
- Revisjon
- Kalibrering

Kan ikke skrive	Kan skrive
En sertifisering fra et akkreditert sertifiseringsorgan skal ligge til grunn for dokumentasjonen	Et sertifikat fra et akkreditert sertifiseringsorgan kan være en slik dokumentasjon (skrives som merknad)
Dokumentasjon av kompetansen til operatøren skal være utstedt av et akkreditert sertifiseringsorgan	En kompetent operatør skal kunne dokumentere kunnskaper og ferdigheter innenfor området …
Det er produsenten som har ansvaret for å inngå serviceavtale med en sertifisert virksomhet	Produsenten skal sørge for at en serviceavtale er inngått med en virksomhet med nødvendige kvalifikasjoner, sertifiseringer og fullmakter

Nyttige referanser vedr. samsvarsvurdering

- ISO/IEC Directives, Part 1, Annex SR
- ISO/IEC Directives, Part 2, punkt 33
- CEN/CENELEC Internal Regulation, Part 3, punkt 33
- NS-EN ISO/IEC 17000 Samsvarsvurdering - Terminologi og generelle prinsipper
- ISO/IEC 17007 Conformity assessment - Guidance for drafting normative documents suitable for use for conformity assessment
- ISO/CASCOs brosjyre Conformity assessment for standards writers – Do's and don'ts
- ISO/CASCOs ressursside på nettet https://www.iso.org/resources-for-conformity-assessment.html
- ISO/CASCOs fagside på nettet https://www.iso.org/conformity-assessment.html
- Standarder i (NS-EN) ISO/IEC 17000-serien

Å skrive en standard

Standard Norge

Innhold i en standard

- Forord
- (Orientering)
- Omfang
- Normative referanser
- Termer og definisjoner
- (Symboler og forkortelser)
- Kravpunkter
- (Tillegg)
- (Litteratur)

Normativ eller informativ

- **Normativ** = en del av standardens krav
  - All tekst i hoveddelen, figurer og tabeller
  - Normative tillegg
  - Normative referanser (andre standarder)
- **Informativ** = veiledning, litt hjelp på veien, kjekt å vite
  - Forord og orientering
  - Merknader
  - Eksempler
  - Informative tillegg
  - Litteraturliste

Bruken av skal og bør

- Skal (shall) = krav
- Bør (should) = anbefaling
- Kan (can/may) = en tillatelse eller opsjon

- Må (must) - brukes **ikke** i standarder

Forord (1)

- Fast tekst:
  - NS XXXX:årstall ble fastsatt i måned år
  - NS XXXX:årstall erstatter NS XXXX:årstall
  - Denne standarden er utarbeidet av SN/K XXX *Komitenavn*
- Ved revisjoner:
  - Standarden er revidert og det er gjort følgende endringer av betydning i forhold til forrige utgave….(list opp)

Forord (2)

- Komiteen har vært sammensatt av representanter fra myndigheter, forbrukere, rådgivere, universitet, forskning…(frivillig å ha med dette punktet)
- Forord skal ikke inneholde
  - krav, anbefalinger, figurer eller tabeller
- For europeiske standarder
  - This document has been prepared by Technical Committee CEN/TC 227 Road Materials, the secretariate of which is held by BSI
  - Info om godkjenning/implementering
    «This document shall be given the status of a national standard…conflicting national standards shall be withdrawn at the latest….»

Forord (3)

- For ISO-standarder
  - Fast tekst + en setning om hvilken komité som har utarbeidet den

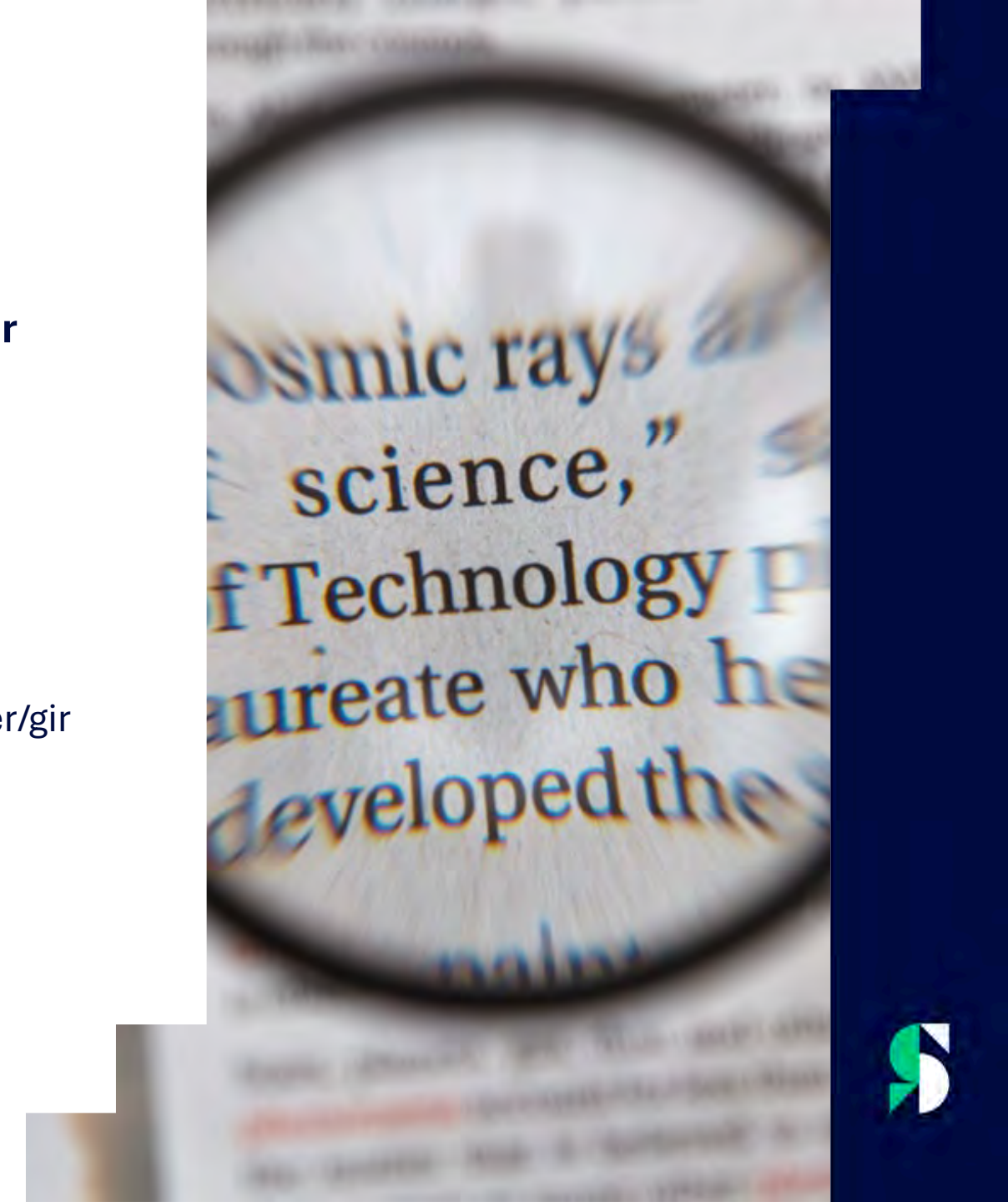
Orientering

- Formålet med standarden
- Denne standarden i relasjon til andre
- Vise til litteraturlisten
- Dette punktet skal **ikke** inneholde krav

Omfang (punkt 1)

- Kort beskrivelse av **hva dokumentet omfatter**
- Eventuelt hva det ikke omfatter
- Skal ikke inneholde krav, tillatelser eller anbefalinger
- Fast tekst:
    - Dette dokumentet angir/spesifiserer/fastsetter/gir retningslinjer for/gir veiledning om/definerer termer .....

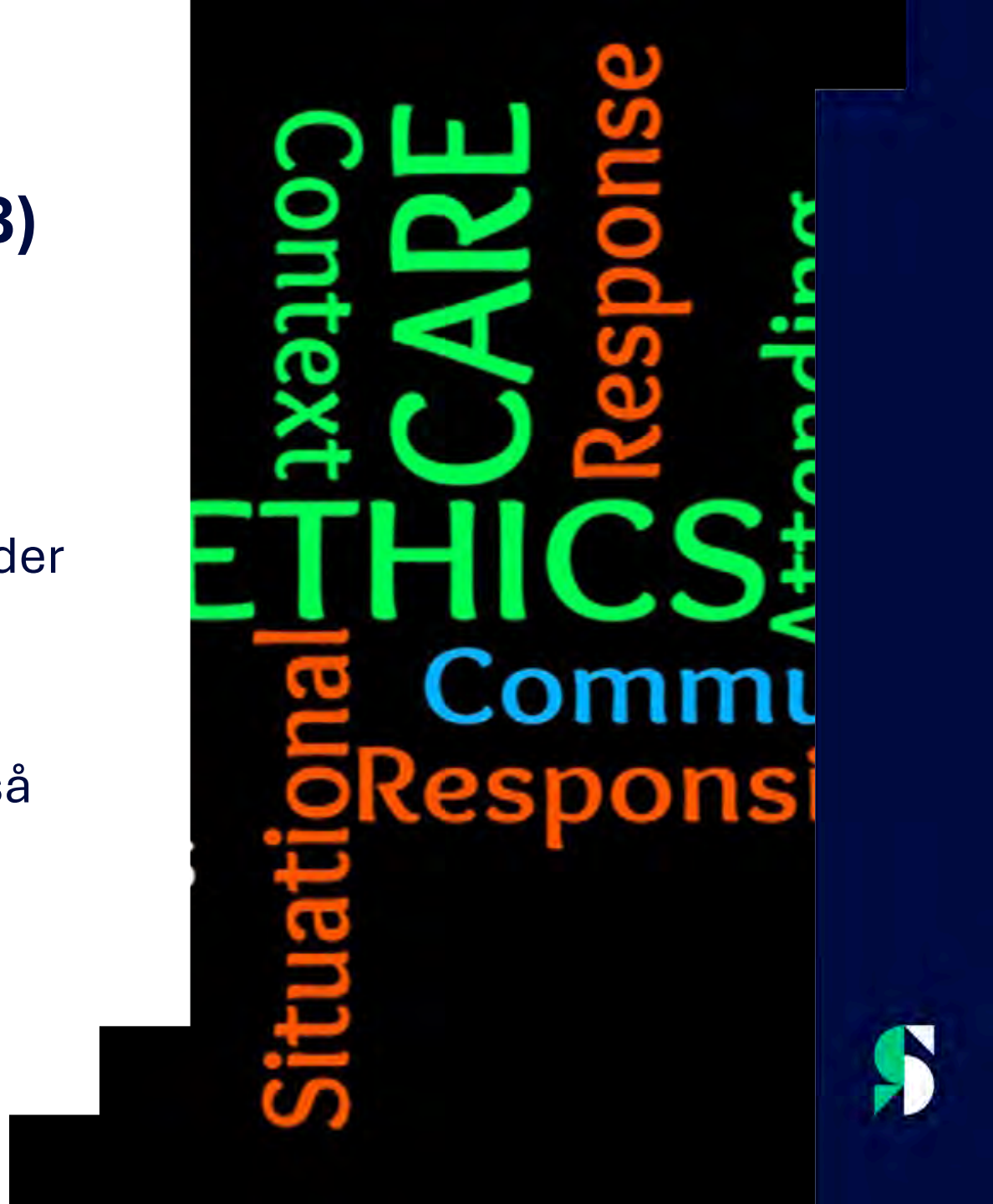
Normative referanser (punkt 2)

- Inneholder standarder det vises til og som er nødvendig for bruken av standarden
  - Eksempel: Produktet skal tilfredsstille krav i punkt 7 i NS 1214:2018
- Andre henvisninger settes inn i litteraturlisten (informativt)
- Skal alltid med i alle standarder (også der det ikke er normative referanser)
- Vær bevisst på antall henvisninger (vær kritisk, færrest mulig)

Termer og definisjoner (punkt 3)

- Definerer termer og begreper som er viktige for forståelse av standarden
- Vanlige ord bør ikke defineres
- Skal alltid med i alle standarder (også der det ikke er termer og definisjoner)

- Egne terminologistandarder finnes også

Termer og definisjoner

- Presis og konkret
- Substitusjonsprinspippet
  - En term skal hvor som helst i teksten kunne erstattes med definisjonen
- Gjenbruke definisjoner fra andre standarder så langt det passer. Husk å oppgi kilde
  - www.termlex.no
  - www.iso.org/obp
  - www.electropedia.org
- Systematisk satt opp (ikke alfabetisk)
- Husk
  - Ikke artikkel først i en definisjon
  - Kun én setning er lov

- **Eksempel:**
  3.8
  bygningsdel
  fysisk del av en bygning eller et annet byggverk, vanligvis sammensatt av flere delprodukter
  Begrepsmerknad 1: Med bygningsdel forstås de deler som er listet i NS 3451.
  [KILDE: NS 3461:2005, 3.1.4, modifisert – Begrepsmerknaden er lagt til.]

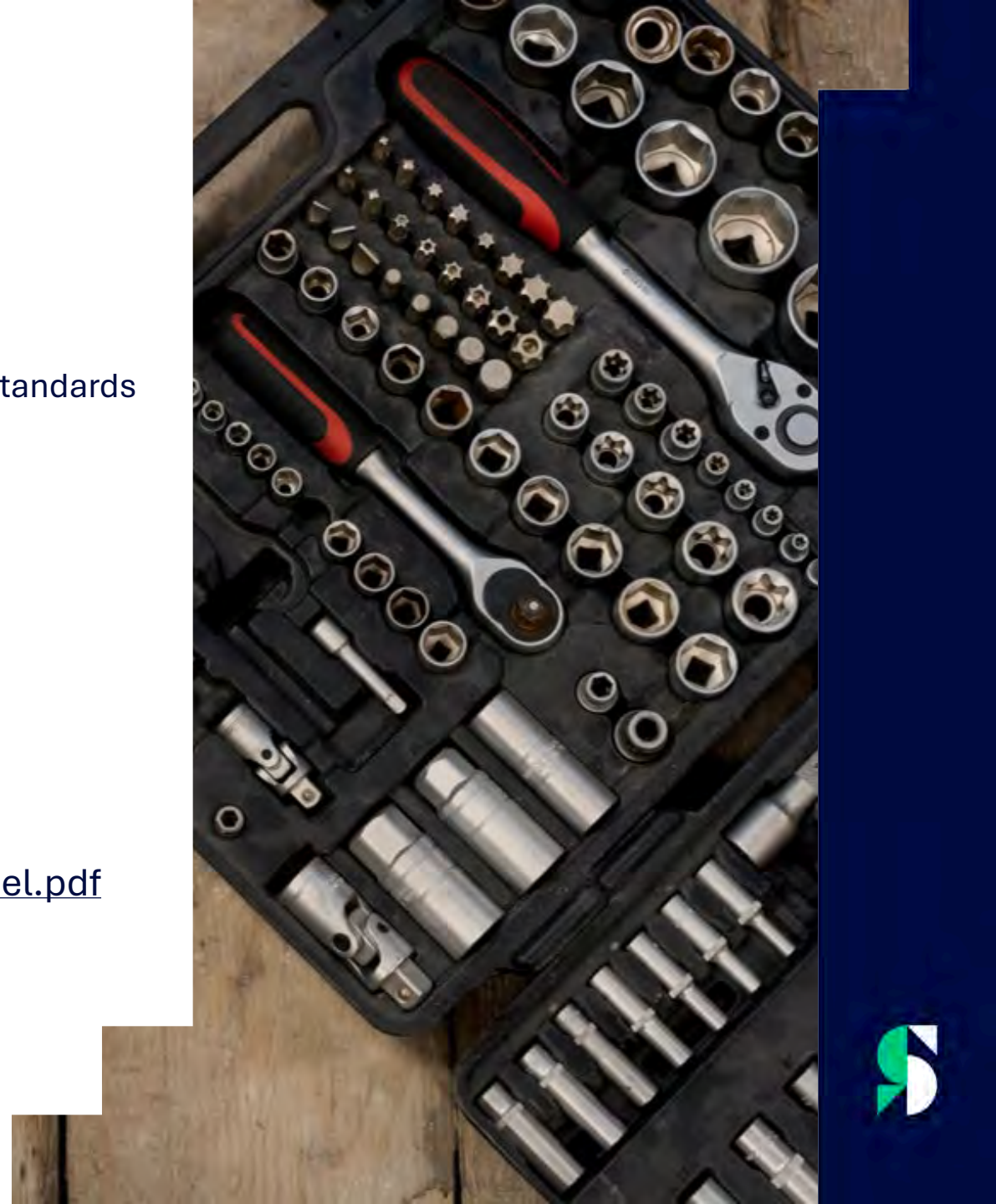
Lære mer?
NS-ISO 704 Terminologiarbeid – Prinsipp og metodar (på norsk)

Utarbeidelse av bestemmelser (fra punkt 4 og utover)

- Vær bevisst ved bruken av **skal, kan og bør**
- Konsistent, **klar og tydelig**
- Krav skal være **mulig å verifisere** objektivt
  - Unngå «**strikk-ord**» som tilstrekkelig, tilfredsstillende, sjelden, nok
- Bruke **tilgjengelig kunnskap**
- Ikke utelukke **framtidig teknologi,** nye materialer og innovasjon
  - «… or any other material or product proven to be equally suitable»
- Ivareta dagens **marked og markedssituasjon**
- Formulere **krav til ytelse (performance)** framfor beskrivelser av design eller egenskaper
- Definere **prøvingsmetode** for å verifisere produktets egenskaper i stedet for å sette krav til produsentens prosess

Verktøykassa

- ISO/IEC Directives Part 2
  - Rules for the structure and drafting of international standards
  - Brukes for Norsk Standard
  - Brukes i CEN/CENELEC
- Andre standarder
- ISO/CEN Guider
- ISO brosjyre “How to write standards”
- OSD, Authoring (digitale skriveverktøy)
- Model manuscript of a draft International Standard
  http://www.iso.org/iso/model_document-rice_model.pdf

ISO- og CEN-guider

- Hva er guider og når brukes de?
  - Veiledninger til bruk i komiteer som utarbeider standarder
  - Gir regler, orientering, råd eller anbefalinger
  - Utarbeides av arbeidsgrupper eller policykomiteer
  - Er produkt og temaspesifikke
- CEN/CLC og ISO/IEC har utarbeidet en rekke Guider
- Guider er gratis for komitémedlemmer
- Oversikt over CEN Guider
  CEN-CENELEC Guides - CEN-CENELEC (cencenelec.eu)

CEN/CLC Guide 17 for SMB

- Har du noen gang vært fortvilet over tungt språk og mange henvisninger i standarder?
- Guiden skal bidra til bedre standarder for alle

Hvordan skrive gode standarder?

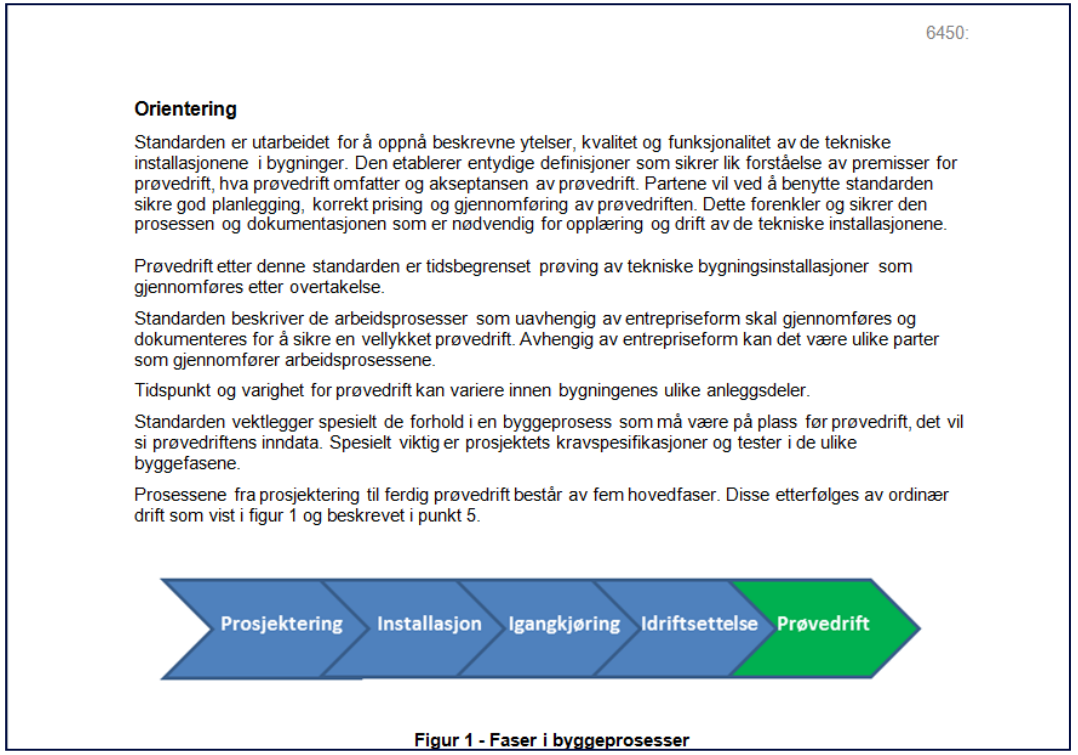
- Hva gjør en standard brukervennlig?
- Hvordan kommunisere
  - presist
  - effektivt
  - enkelt uten å bli for enkel
- Hvordan sikre at innholdet blir
  - forstått
  - lett å implementere

Hvordan skrive gode standarder?

Guide 17 gir konkrete eksempler

1. Bruk av **eksempler og forklaringer**
2. Skriv **tilleggsinformasjon i orienteringen**
   - hvorfor standarden er utarbeidet
   - hvilke varer, tjenester, aktiviteter eller bransjer den dekker
   - hvem som er målgruppen
   - hvordan den forholder seg til andre standarder
   - hvordan den plasseres i verdikjeden
3. Gjør standarden **presis og komplett** innenfor bruksområdet

6450:

Orientering

Standarden er utarbeidet for å oppnå beskrevne ytelser, kvalitet og funksjonalitet av de tekniske installasjonene i bygninger. Den etablerer entydige definisjoner som sikrer lik forståelse av premisser for prøvedrift, hva prøvedrift omfatter og akseptansen av prøvedrift. Partene vil ved å benytte standarden sikre god planlegging, korrekt prising og gjennomføring av prøvedriften. Dette forenkler og sikrer den prosessen og dokumentasjonen som er nødvendig for opplæring og drift av de tekniske installasjonene.

Prøvedrift etter denne standarden er tidsbegrenset prøving av tekniske bygningsinstallasjoner som gjennomføres etter overtakelse.

Standarden beskriver de arbeidsprosesser som uavhengig av entrepriseform skal gjennomføres og dokumenteres for å sikre en vellykket prøvedrift. Avhengig av entrepriseform kan det være ulike parter som gjennomfører arbeidsprosessene.

Tidspunkt og varighet for prøvedrift kan variere innen bygningenes ulike anleggsdeler.

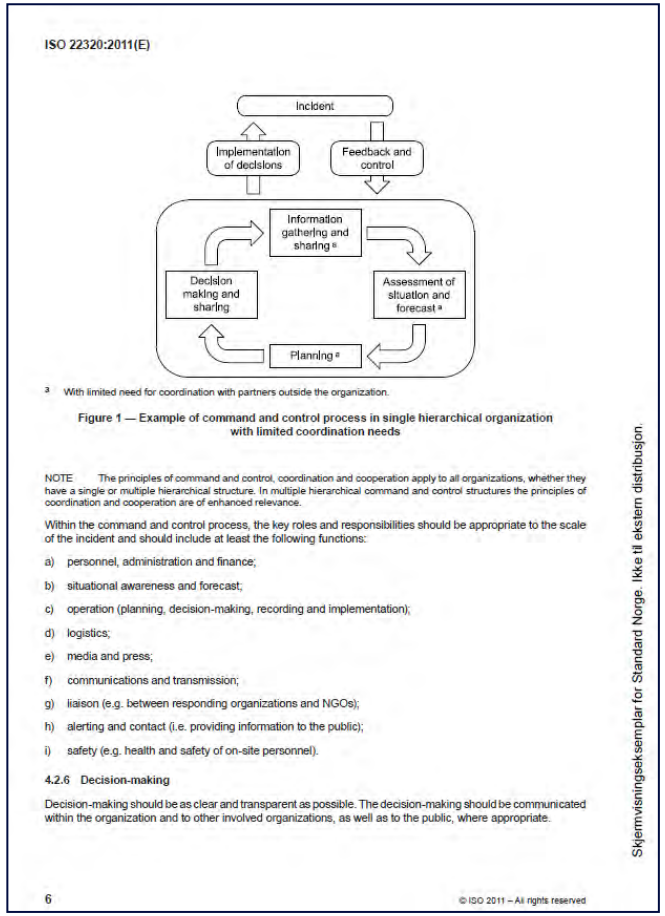
Standarden vektlegger spesielt de forhold i en byggeprosess som må være på plass før prøvedrift, det vil si prøvedriftens inndata. Spesielt viktig er prosjektets kravspesifikasjoner og tester i de ulike byggefasene.

Prosessene fra prosjektering til ferdig prøvedrift består av fem hovedfaser. Disse etterfølges av ordinær drift som vist i figur 1 og beskrevet i punkt 5.

Figur 1 - Faser i byggeprosesser

Hvordan skrive gode standarder?

4. Unngå dyre og komplekse **prøvingsregimer** for prøving av produktet
5. Finn fram til enkle og **kostnadseffektive metoder** for kontroll av at krav er oppfylt
6. Skriv standarden så **kort** som mulig
7. Skriv så **klart** som mulig og sikre at de er lette å følge
   - God **struktur av innholdet**
   - Bruk **punktmerket liste** hvor det er mer enn to ting som nevnes
8. Bruk **figurer**, grafer og tegninger som støtte til teksten

ISO 22320:2011(E)

a With limited need for coordination with partners outside the organization.

Figure 1 — Example of command and control process in single hierarchical organization with limited coordination needs

NOTE The principles of command and control, coordination and cooperation apply to all organizations, whether they have a single or multiple hierarchical structure. In multiple hierarchical command and control structures the principles of coordination and cooperation are of enhanced relevance.

Within the command and control process, the key roles and responsibilities should be appropriate to the scale of the incident and should include at least the following functions:

a) personnel, administration and finance;
b) situational awareness and forecast;
c) operation (planning, decision-making, recording and implementation);
d) logistics;
e) media and press;
f) communications and transmission;
g) liaison (e.g. between responding organizations and NGOs);
h) alerting and contact (i.e. providing information to the public);
i) safety (e.g. health and safety of on-site personnel).

4.2.6 Decision-making

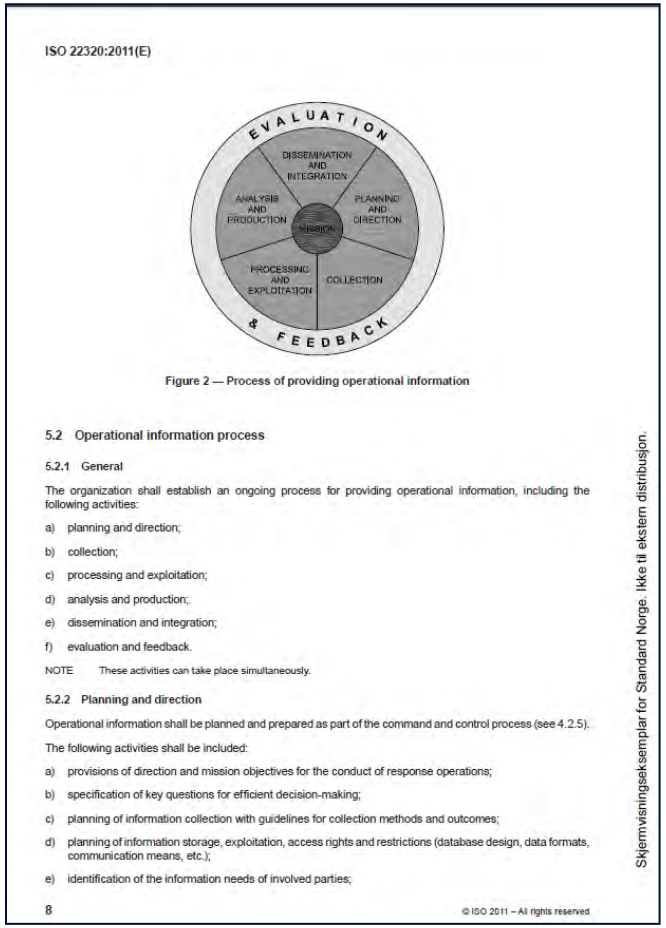
Decision-making should be as clear and transparent as possible. The decision-making should be communicated within the organization and to other involved organizations, as well as to the public, where appropriate.

Skjermvisningseksemplar for Standard Norge. Ikke til ekstern distribusjon.

© ISO 2011 – All rights reserved

Hvordan skrive gode standarder?

9. Bruk **enkelt språk**
   - En fordel når den skal oversettes
   - Bruk korte ord og setninger
   - Fjern overflødige ord hvor det er mulig
   - Bruk aktiv i stedet for passiv form
10. Reduser behovet for **normative referanser**
11. Vurder overgangsperioder for at brukerne skal tilpasse seg nye krav
12. Vurder behovet for **veiledning** for hjelp til implementering

ISO 22320:2011(E)

Figure 2 — Process of providing operational information

5.2 Operational information process

5.2.1 General

The organization shall establish an ongoing process for providing operational information, including the following activities:

a) planning and direction;
b) collection;
c) processing and exploitation;
d) analysis and production;
e) dissemination and integration;
f) evaluation and feedback.

NOTE These activities can take place simultaneously.

5.2.2 Planning and direction

Operational information shall be planned and prepared as part of the command and control process (see 4.2.5).

The following activities shall be included:

a) provisions of direction and mission objectives for the conduct of response operations;
b) specification of key questions for efficient decision-making;
c) planning of information collection with guidelines for collection methods and outcomes;
d) planning of information storage, exploitation, access rights and restrictions (database design, data formats, communication means, etc.);
e) identification of the information needs of involved parties;

8

© ISO 2011 – All rights reserved

Skjermvisningseksemplar for Standard Norge. Ikke til ekstern distribusjon.

Eksempel: Hva betyr denne teksten.... egentlig? (1)

- Performance evaluation processes identify changing maturity, allow for comparison between teams, locations or capabilities and identify areas for development in future programmes. A consistent method of measuring the performance of participants, procedures and capabilities provides for effective evaluation of the performance of the exercise programme and should be included in the organization’s evaluation process. Performance evaluation processes identify changing maturity and allow for comparison between teams, locations or capabilities. This evaluation process helps identify areas for development in future programmes.

Eksempel: Hva betyr denne teksten…. egentlig? (2)

Eller denne?

- During dissemination and integration, operational information is delivered based on its categorization and used by decision-makers and other users. Dissemination is facilitated by a variety of means. The means are determined by the needs of the users, the implications and criticality of the operational information, and the available transmission means.

Eksempel: «Estimate shelter demand» (FØR)

- Plans for shelter provision should include an estimate of the number of evacuees who intend to use the shelters. Shelters can include those provided by government, non-government, humanitarian and religious organizations and social groups, as well as alternative shelters that are provided by friends, family or themselves. Information from public surveys, post-evacuation reports and humanitarian agencies should be used to estimate shelter demand and the required shelter capacity and resources. Estimates of shelter demand can be differentiated by demographic groups, such as the elderly and immigrant groups. Within a diverse community, this can help to understand who is more likely to use shelters and their particular shelter requirements (see Table 1).

Eksempel: «Estimate shelter demand» (ETTER)

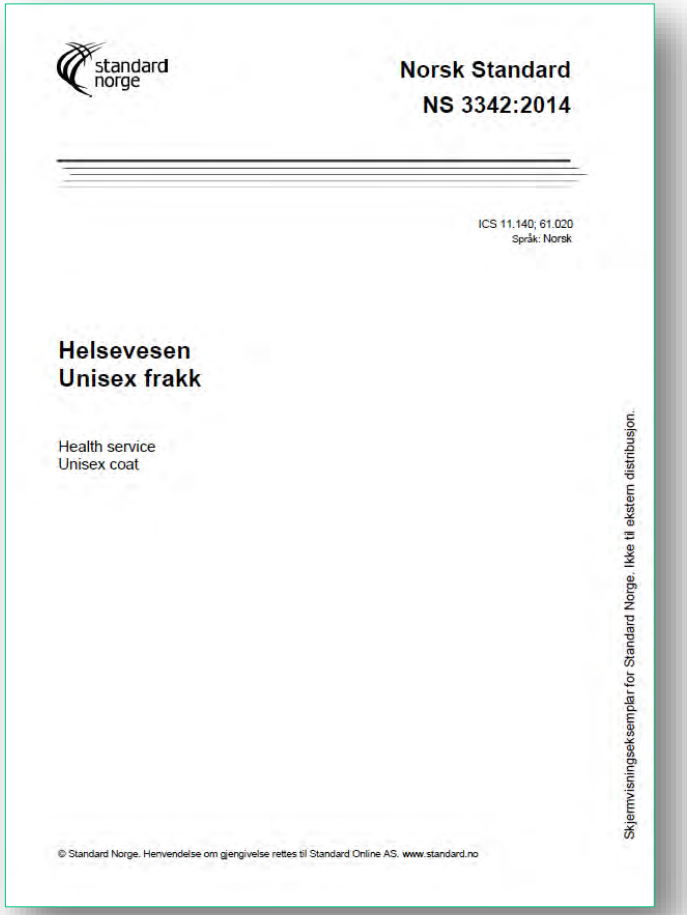
- The organization should:
  - use information from public surveys, post-evacuation reports and humanitarian agencies to estimate shelter demand and the required shelter capacity and resources
  - include in plans for shelter provision an estimate of the number of evacuees who intend to use the shelters provided by government, non-government, humanitarian and religious organizations and social groups, and alternative shelters provided by friends, family or themselves
  - differentiate shelter demand within a diverse community by demographic groups, such as the elderly and immigrant groups to help to understand who is likely to use shelters and their particular shelter requirements (see Table 1)

Eksempel: Aktiv eller passiv

- Aktive verb gjør ofte setninger kortere og teksten mer tydelig og direkte
- Passive verb gir ofte lengre og mer kronglete språk, og budskapet kan bli mer uklart

- Passiv form: *Alle feil skal loggføres automatisk ved oppstart av systemet*.
- Aktiv form: *Systemet skal loggføre alle feil automatisk ved oppstart*.

Gode eksempelstandarder (norsk)

standard norge

Norsk Standard
NS 3342:2014

ICS 11.140; 61.020
Språk: Norsk

Helsevesen
Unisex frakk

Health service
Unisex coat

Skjermvisningseksemplar for Standard Norge. Ikke til ekstern distribusjon.

© Standard Norge. Henvendelse om gjengivelse rettes til Standard Online AS. www.standard.no

Norsk Standard
NS 3940:2023+AC
Publisert: 2024-06-11
Språk: Norsk

Areal- og volumberegninger av bygninger
Calculations of area and space of buildings

Referansenummer:
NS 3940:2023+AC:2024 (no)

© Standard Norge 2024

Standard Norge

Gode eksempelstandarder (NS 3342 og NS 3940)

NS 3342:2014

5.2 Trådkvalitet

Sømmene skal sys med tråd nr. 100. Tråden skal bestå av 95 - 100 % polyester.

5.3 Frakkens mål og utforming

5.3.1 Krav til mål og utforming

Standarden spesifiserer to modeller for frakk til bruk i helsevesenet:

- frakk med 3/4 lange ermer, se figur 1;
- frakk med korte ermer, se figur 2.

Frakken skal av hygieniske årsaker ikke ha lengre enn 3/4 lange ermer.

Frakken skal ha:

- krage, som vist på figur 1 og på figur 2;
- nakkestykke;
- isydd erme;
- hempe i nakken.

Innlegg og forstykke vrangsys med kragen imellom. Innlegget festes med tre trenser.

Midt bak skal nakkestykket være ca. 6 cm høyt.

Falden nede på frakken skal være ca. 3 cm, overlocket og stukket i kanten.

Frakken skal tilfredsstille mål gitt i tabell 1 og utforming gitt på figur 1 og på figur 2. Målene gjelder ferdige konfeksjonerte plagg før vask.

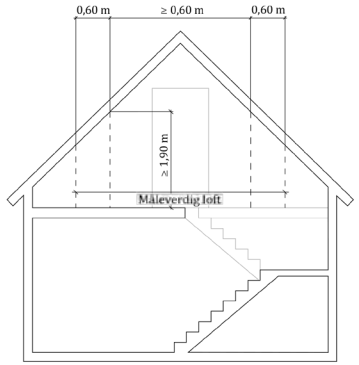
Tabell 1 – Målskjema for unisex frakk

Mål oppgitt i cm

Mål	2X-SMALL (lys grå)	X-SMALL (gul)	SMALL (grønn)	MEDIUM (mellomblå)	LARGE (rød)	X-LARGE (svart)	2X-LARGE (fiolett)	3X-LARGE (brun)	Toleranse-krav på oppgitte mål
A Brystvidde	110	114	118	126	134	142	150	158	± 1
B Livvidde	100	104	108	116	124	132	140	148	± 1
C Vidde nede	114	116	120	128	136	144	152	160	± 1
D Kragehøyde	6	6	6	6	6	6	6	6	± 0,5
E1 Ermevidde for ¾ lange ermer	36	37	38	39	40	41	42	43	± 1
F1 Ermelengde for ¾ lange ermer	41	42	43	44	46	48	50	52	± 1
E2 Ermevidde for korte ermer	34	36	40	42	44	46	46	46	± 1
F2 Ermelengde for korte ermer	25	27	29	31	32	33	35	37	± 1
G Avstand fra brystlomme til frontåpning	6	7	8	9	10	12	12	13	± 1
H Rygglengde fra kragesøm	96	98	100	102	104	106	108	110	± 1

rmvisningseksemplar for Standard Norge. Ikke til ekstern distribusjon.

NS 3940:2023+AC:2024

[AC] Figur 13 [AC] — Måleverdig gulv i trapp

6.4 Måling i trapp som skiller mellom bruksenheter

Se eksempelet i figur 14, hvor trappen skiller to bruksenheter eller to funksjoner (for eksempel bolig og kontor). Dette prinsippet gjelder ved måling av BTA, BRA og NTA. Se også utfyllende tekst i 7.4, 7.5 og 7.6.

Tillegg til standarden

- Normative tillegg
  - Integrert del av standardens krav
- Informative tillegg
  - Veiledningsstoff for forståelse av standarden
  - Nyttig informasjon

- Nasjonale tillegg
  - Veiledning
  - Krav der standarden gir anledning til det
  - Innhold kan ikke være i strid med standarden

Tillegg ZA og ZB

- ZA-tillegg (ZZ-tillegg i elektrotekniske standarder)
  - Henviser til relevant mandat, direktiv/forordning
  - Ikke mulig med A-avvik på dette området
- Tillegg ZB (informativt tillegg om ev. A-avvik)

Oversikt over vedlegg

- How to write standards (ISO-brosjyre)
- Vocabularies and Terminologies (ISO-brosjyre)
- SN-CEN/CLC Guide 17:2010 Rettleiing i å skrive standardar som tek omsyn til mikro-, små og mellomstore bedrifter (SMB) og deira behov
- Bruken av skal-kan-bør i standarder